

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Інститут економіки та міжнародних відносин
Кафедра «Облік і аудит»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійного вивчення дисципліни

«Судово-бухгалтерська експертиза»

Галузь знань: 0305 – Економіка і підприємництво
Напрямок підготовки: 6.030509 – Облік і аудит

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
обліку і аудиту УжНУ «15» 04 2014р., протокол № 11

Рекомендовано до друку і використанні у
навчальному процесі методичною комісією
економічного факультету УжНУ
«15» 04 2014 року, протокол № 11

УКЛАДАЧ: к.е.н., доцент
Слюсаренко В.Є.

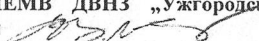
Ужгород - 2014

ЗМІСТ

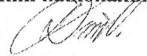
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до самостійного вивчення дисципліни
 “Судово- бухгалтерська експертиза” Галузь знань: 0305 - Економіка
 і підприємництво Напрямок підготовки: 6.030509 - Облік і аудит
 Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту
 УжНУ 04.02.2014р., протокол №5

Рекомендовано до друку і використанні у навчальному процесі
 методичною комісією економічного факультету УжНУ 04.02.2014р.,
 протокол №5 УКЛАДАЧ: к.е.н., доцент Слюсаренко В.Є. - 42с.

Рецензенти:

Член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, завідувач
 кафедри економіки, менеджменту та логістики ІЕМВ ДВНЗ „Ужгородський
 національний університет” Мікловда Василь Петрович

К.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту ІЕМВ ДВНЗ „Ужгородський національний
 університет” Колісник Галина Миколаївна

Відповідальний за випуск: к.е.н., професор Даньків Йосип Якимович – завідувач
 кафедри обліку та аудиту ІЕМВ ДВНЗ „Ужгородський національний університет”

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Навчально-методичний план дисципліни	6
3. Структура навчальної дисципліни	8
4. Зміст і план лабораторних (практичних) занять	10
5. Самостійна робота студента	11
6. Індивідуальні завдання	29
7. Методи контролю	39
8. Навчально-методичне забезпечення дисципліни	40
9. Навчально-методичне забезпечення	41

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» є ознайомлення та оволодіння студентами теоретичними знаннями з правових й організаційних питань провадження справ в системі правоохоронних органів, з методики експертного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, а також навчитися застосовувати здобуті знання у майбутній професійній діяльності фахівцю в галузі фінансового контролю.

Завдання дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» передбачають: опанування організаційно-правовими засадами судово-експертної діяльності; опанування методики судово-бухгалтерського експертного дослідження, яка базується на традиційних методичних прийомах фінансового контролю; творче застосування спеціальних знань та прийомів суміжних наук під час експертного дослідження, які допомагають розкрити, кваліфікувати та документально підтвердити порушення з ознаками зловживань; оволодіння «рефлексивним мисленням» під час розбору типових схем та сценаріїв злочинів у сфері економіки; оволодіння методикою складання науково обґрунтованих висновків експерта-бухгалтера для правоохоронних органів при вирішенні управлінських і кримінальних справ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: компетенції, практичних вмінь та навичок із питань організації, планування та здійснення експертного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання

вміти: складати документи судово-експертний висновок, судово-експертне дослідження, повідомлення про неможливість надання експертного висновку.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань <u>6.03.0509 “Облік і аудит”</u> (шифр і назва) Напрямок підготовки <u>6.03.0509 “Облік і аудит”</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>Облік і аудит</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2013-й	2014-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: _____ спеціаліст	Лекції	
		26 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю:			
екзамен	<u>залік</u>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання –
для заочної форми навчання –

2. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Словник термінів

Експертиза - це дослідження і вирішення досвідченими фахівцями, вченими питань, що потребують спеціальних знань в галузі науки, техніки, економіки і т.д.

Проведення експертизи - це процесуальна дія, яка полягає в дослідженні експертом за завданням правоохоронних органів речових доказів та інших матеріалів з метою встановлення фактичного стану та обставин, що мають істотне значення для правильного вирішення справи.

Первинні експертизи - це експертизи, які призначаються по кожній конкретній справі вперше.

Повторні експертизи - це експертизи, які здійснюються у тій же справі, тим самим питанням, що і первинні, але повторно, для отримання додаткових даних.

Основні експертизи - це експертизи, які охоплюють всі поставлені питання по розслідуваній справі.

Додаткові експертизи - це експертиза, що проводиться в залежності від ситуації при необхідності вирішення додаткових питань або отримання додаткових відомостей.

Одно-предметні експертизи - це експертизи, які досліджують питання одного виду (предмета) експертизи, тому в них беруть участь експерти однієї спеціальності (медична, криміналістична, бухгалтерська і т.д.).

Багатопредметної (комплексні) експертизи - ці експертизи досліджують питання, які містяться в одному розслідуваній справі, але є предметом різних експертиз.

Комісійні експертизи - це комплексні експертизи, які проводяться декількома фахівцями різних професій і узагальнюються в одне висновок.

Судово-бухгалтерська експертиза - це дослідження матеріалів справи фахівцем-бухгалтером і дача ним відповідно до його спеціальних знань висновків щодо поставлених слідчим або судом питань, які відносяться до явищ господарського життя, що отримав відображення в бухгалтерському обліку.

Предметом судово-бухгалтерської експертизи стають явища, пов'язані з господарською діяльністю підприємства, відображені в даних бухгалтерського

обліку, межі явищ визначаються питаннями, поставленими слідчим, прокурором, судом і висновок по них дається фахівцем в області бухгалтерського обліку.

Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи - це предмети і знаряддя праці, а також сама праця, які відображені в системі бухгалтерського обліку і звітності, що мають відношення до кримінальних та цивільних справах, що розглядаються правоохоронними органами.

Прості об'єкти - це об'єкти складаються з декількох елементів з простими зв'язками.

Складні об'єкти - це об'єкти з невизначеною структурою, яку необхідно дослідити, а потім визначити конкретизують її елементи.

Метод судово-бухгалтерської експертизи - це сукупність методичних прийомів, які застосовуються при експертному дослідженні господарських операцій, відображених у бухгалтерському обліку.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття, види судової експертизи та її роль як засобу доказування

Тема 2. Суб'єкти судово-експертної діяльності. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Експерт і спеціаліст (процесуальний аспект).

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Процесуальні підстави, умови проведення судової експертизи

Тема 4. Загальна характеристика стадій експертного дослідження. Порядок проведення судової експертизи. Особливості порядку проведення експертиз у судовому засіданні.

Тема 5. Висновок експерта. Структура експертного висновку та зміст його частин. Оформлення висновку та ілюстративного матеріалу

4. ЗМІСТ І ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження операцій з грошовими коштами	1
2	Дослідження нестач, лишків товаро-матеріальних цінностей	1
3	Дослідження операцій з оподаткування прибутку підприємств	1
4	Дослідження операцій з оподаткування податком на додану вартість	1
5	Дослідження нарахувань і сплати акцизного збору	2
6	Податок на доходи фізичних осіб	2
7	Дослідження нарахувань і сплати мита, державного мита	2
8	Дослідження нарахувань і сплати податку на землю, рентних платежів	1
9	Дослідження нарахувань і сплати фіксованого сільськогосподарського податку	1
10	Дослідження нарахувань і сплати зборів: геолого-розвідницькі роботи, за забруднення навколишнього природного середовища, збір за спеціальне використання природних ресурсів	1
11	Дослідження цільового використання бюджетних коштів	2
12	Дослідження операцій, що пов'язані з обігом цінних паперів.	1
13	Дослідження операцій з приватизації, корпоратизації, акціонування, розпаювання	1
14	Дослідження фінансово-кредитних операцій	2
15	Дослідження операцій па нарахуванню та виплаті заробітної плати	1
16	Експертні дослідження у цивільних справах щодо відшкодування матеріальних збитків в зв'язку з втратою працездатності та в інших випадках	1
17	Експертні дослідження у справах, що пов'язані з визначенням розміру збитків, які виникли в результаті порушень господарських зобов'язань	1

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Ситуаційні завдання до

ТЕМИ 1. Поняття, види судової експертизи та її роль як засобу доказування

Ситуаційна задача № 1

Умови

Після розгляду та вивчення висновку експертизи слідчим установлено, що експертом досліджено не всі надані об'єкти, тобто висновок є неповним. Шляхом допиту експерта слідчий не зміг усунути неповноту висновку. Тому він вирішує призначити експертизу.

Завдання

1. Визначити, яку експертизу буде призначено слідчим за даних обставин.
2. За допомогою якого процесуального документа призначається експертиза за даних обставин? Що необхідно обов'язково зазначити в цьому документі?
3. Кому може бути доручено проведення даної експертизи?

Ситуаційна задача № 2

Умови

Під час проведення первинної експертизи встановлено порушення чинних процесуальних норм, що регламентують порядок призначення та проведення експертизи. Крім того, у судді виникли сумніви у правильності висновку експерта, пов'язані з його недостатньою обґрунтованістю. У зв'язку з цим суд призначив проведення експертизи.

Завдання

1. Назвати, яку експертизу призначено судом.
2. Яким процесуальним документом оформлюється призначення такої експертизи? Що необхідно обов'язково зазначити в цьому документі?
3. Кому може бути доручено проведення цієї експертизи?

Ситуаційна задача № 3

Умови

У ході попереднього слідства по кримінальній справі була призначена і проведена судово-бухгалтерська експертиза. Матеріали кримінальної справи, в тому числі і експертиза, після завершення слідства були передані до суду. Вивчивши матеріали кримінальної справи, суддя вирішив призначити судово-бухгалтерську експертизу.

Завдання

1. Визначити, яку саме експертизу (первинну, додаткову або повторну) призначить суддя.
2. Який процесуальний документ буде оформлений суддею для призначення експертизи за даних умов?
3. Кому можна доручити виконання цієї експертизи?

Ситуаційна задача № 4

Умови

До суду звернулось підприємство «Астра» з позовом про визнання його прав на частину будинку. Спорудження цього будинку протягом трьох років

проводилось підприємством «Будівельник», а інвестування — підприємством «Астра».

Після розгляду справи в суді за клопотанням однієї зі сторін суддею була призначена експертиза, на вирішення якої були поставлені такі питання:

1. Визначити фактичну вартість будинку.
2. На підставі наданих документів визначити, чи проводило підприємство «Астра» інвестування даного будинку і в яких розмірах.

Завдання

1. Визначити вид призначеної експертизи.

Ситуаційна задача № 5

Умови

У судовому засіданні по кримінальній справі була розглянута судово-бухгалтерська експертиза, проведена в ході попереднього слідства. Стосовно експертизи у судді виникли додаткові запитання до експерта-бухгалтера, які неможливо було вирішити під час судового засідання. Для вирішення цих питань призначено судово-бухгалтерську експертизу.

Завдання

1. Визначити, яку саме експертизу (первинну, додаткову або повторну) призначить суддя.

ТЕМА 2 «Суб'єкти судово-експертної діяльності. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Експерт і спеціаліст (процесуальний аспект)»

Ситуаційна задача № 6

Умови

До державної експертної установи для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 0008623 при постанові слідчого відділу податкової міліції ДПА в м. Києві Іванова Т. Г., в якій на вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи є доцільним та економічно обґрунтованим укладення підприємством «Астра» договору № 2 від 07.10.1998 р. з комерційною фірмою «Ява»?
2. Хто з посадових осіб підприємства «Астра» та в якій мірі є відповідальним за проведення господарських операцій?
3. Чи підтверджуються документально висновки ревізорів (акт перевірки № 22/2-96 від 28.01.2000 р.) щодо donарахування підприємству «Астра» податку на прибуток в сумі 60 тис. грн за 2000 р.?

Завдання

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими у межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

Ситуаційна задача № 7

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшли матеріали цивільної справи № 89/001 при ухвалі судді

господарського суду Миколаївської області Павлової І. Д. На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 1999 р. корпорацією «Агроком» паливно-мастильних матеріалів, оплачених за рахунок кредитних коштів?
2. Чи мали місце порушення чинного законодавства під час проведення митного оформлення експортного вантажу відповідно до контракту № 2 від 08.03.1999 р., укладеного між підприємством «Агроком» та фірмою «Девід» (Німеччина)?

Завдання

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими в межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

Ситуаційна задача № 8

Умови

До державної експертної установи для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 287135 при постанові судді Печерського районного суду м. Києва Петрова П. Г. На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки ревізії (акт КРУ від 15.02.2000 р.) щодо встановлення нестачі грошових коштів у касі підприємства «Полюс» станом на 10.02.2000 р.?
2. Чи використані під час проведення ревізії всі необхідні методи та прийоми дослідження даних бухгалтерського обліку?

Завдання

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими в межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

Ситуаційна задача № 9

Умови

На вирішення експерту-бухгалтеру державної установи (ухвала суду Дніпровського району м. Києва Сидорова Д. М. по кримінальній справі № 08-327) були поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки ревізії (акт КРУ від 10.04.2000 р.) щодо встановлення нестачі грошових коштів у касі підприємства «Полюс» станом на 10.02.2000 р.?
2. На дослідження експерту були надані матеріали кримінальної справи в одному томі.
3. Експертом у визначені строки було заявлено клопотання про надання додатково матеріалів: постанови Кабінету Міністрів України та накази Міністерства фінансів України за перший квартал 2000 р.

Завдання

1. Визначити, чи можливо за наданими документами відповісти на поставлене запитання. Пояснити чому.

2. Чи правильно складено клопотання щодо об'єктів дослідження?

Ситуаційна задача № 10

Умови

Відповідно до постанови слідчого прокуратури м. Вінниці експерту-економісту були поставлені такі питання:

1. Перевірити правильність застосування розцінок під час розрахунку нарядів бригади каменярів.

2. Установити, чи обґрунтовано складений кошторис на будівництво школи.

3. Визначити компетентність ревізорів, які склали акт ревізії № 382 від 05.05.1999 р. про встановлення лишків станом на 01.05.1999 р. на підприємстві «Тигрис».

Завдання

1. Визначити, які з питань належать до компетенції експертів інших спеціальностей.

2. Визначити питання, що виходять за межі компетенції експерта-бухгалтера, але можуть бути переформульовані у відповідності з п. 33 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз (наказ Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5). Переформулюйте ці питання.

ТЕМА 3 «Процесуальні підстави, умови проведення судової»

Ситуаційна задача № 11

Умови

Згідно з актом перевірки № 25 від 10.01.2012р., складеним ревізорами ДПІ у Дарницькому районі м. Києва, підприємству «Альфа» донараховано прибуткового податку з громадян у сумі 3000 грн за 2010 р., внесків до Пенсійного фонду України — у розмірі 4000 грн за цей же період.

На вирішення судово-бухгалтерської експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки акта перевірки № 25 від 10.01.2012 р. щодо донарахувань за 2010р. прибуткового податку в сумі 3000 грн. та внесків до Пенсійного фонду України — 4000 грн?

На дослідження надані матеріали: відомості нарахування заробітної плати по підприємству «Альфа» за 2010—11 рр.

Завдання

1. Визначити, чи можливо за наданими на дослідження документами відповісти на поставлене слідчим запитання.

2. У разі необхідності скласти перелік документів, необхідних для вирішення поставленого питання, та оформити клопотання про надання додаткових документів.

Ситуаційна задача № 12

Умови

Засновники ТОВ «Омега» звернулись до суду з позовом про виплату їм вартості частини майна підприємства станом на 01.10.2010 р.

Ухвалою суду була призначена судово-бухгалтерська експертиза, на вирішення якої було поставлене таке запитання:

1. В якій сумі документально підтверджується заборгованість ТОВ «Омега» перед засновниками станом на 01.10.2010 р?

На експертизу надійшла лише ухвала суду.

Завдання

1. Визначити, які документи необхідні для вирішення поставленого запитання.

2. Оформити процесуальний документ, який складає судовий експерт для надання необхідних йому матеріалів.

Ситуаційна задача № 13

Умови

До науково-дослідного інституту судових експертиз надійшли матеріали кримінальної справи № 281096 та документи підприємства «Ніна» при постанові слідчого прокуратури м. Вінниці Іванова В.І. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На вирішення експертизи поставлено запитання:

1. У якому розмірі підтверджується нестача грошових коштів у касі підприємства «Ніна» станом на 10.10.2010р., виявлена ревізорами КРУ м. Вінниця (акт ревізії № 3 від 10.10.2010 р.)?

На дослідження надані такі документи підприємства «Ніна» за 2010—11 рр.:

статутно-реєстраційні документи «Ніна»;

- договори про індивідуальну матеріальну відповідальність касирів;
- заявка-розрахунок на встановлення ліміту в касі підприємства;
- прибуткові та видаткові касові ордери;
- касові книги та накопичувальні відомості до них;
- банківські документи за розрахунковим рахунком та накопичувальні відомості;
- авансові звіти;
- бухгалтерський рахунок «Розрахунки з підзвітними особами»;
- відомості з нарахування та виплати заробітної плати;
- журнали ЕККА;
- податкова звітність;
- акт ревізії КРУ м. Вінниця № 3 від 10.10.2010р.;
- інші матеріали справи: протоколи допитів, пояснення.

Завдання

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.

2. Оформити в разі необхідності клопотання.

Ситуаційна задача № 14

Умови

До НДІ судових експертиз 17.11.2012р. надійшли матеріали кримінальної справи № 2-96 при постанові судді Славутичського міського суду Київської області Давиденко Н. О. про призначення судово-бухгалтерської експертизи з

питань визначення залишкової балансової вартості автомобіля ВАЗ 21213 «Нива», що був на балансі державної установи станом на 02.02.2000 р.

На експертизу надані такі матеріали:

- акт приймання-передачі основних засобів від 17.10.2009р.;
- інвентарна картка групового обліку основних засобів автомобілів ВАЗ 21213;
- довідка № 57/08-1674 від 02.02.2012 р.;
- довідка № 57/32-1726 від 17.09.2011р.;
- бухгалтерські рахунки «Основні засоби», «Знос основних засобів» за 2009—2012 рр.

Завдання

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.

2. Оформити в разі необхідності клопотання.

Ситуаційна задача № 15

Умови

20.05.2012р. з Таращанського райсуду Київської області до експертної установи при ухвалі суду надійшли матеріали кримінальної справи № 28-381 у відношенні посадових осіб ТОВ «Акцепт».

На вирішення експертам-бухгалтерам були поставлені такі запитання:

1. З якої причини відбулося псування товарів у комірника ТОВ «Акцепт»?
2. Чи були створені нормальні умови для зберігання продуктів на складі цього товариства?

На дослідження були надані матеріали кримінальної справи в трьох томах, у яких містились протоколи допитів, акт інвентаризації товарів на складі ТОВ «Акцепт» станом на 01.10.2011 р., пояснення матеріально відповідальних осіб складу товариства, бухгалтерські документи, що відображували рух ТМЦ за 2011 р. та I квартал 2012 р.

Завдання

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.

2. Оформити в разі необхідності клопотання.

ТЕМА 4 «Загальна характеристика стадій експертного дослідження.

Порядок проведення судової експертизи. Особливості порядку проведення експертиз у судовому засіданні.»

Ситуаційна задача № 16

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла ухвала судді господарського суду Житомирської області Крамаренка І. Д.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в червні 2013 р. корпорацією «Автомаш» товарно-матеріальних цінностей за накладними № 10 від 10.04.2013 р. та № 12 від 12.04.2013 р.?

2. Чи у відповідності з чинним законодавством складені накладні № 10 від 10.04.2013 р. та № 12 від 12.04.2013 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Автомаш» за 2013 р.;
- касова книга корпорації «Автомаш» за 2013 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів у разі, якщо корпорацією «Автомаш» одержано ТМЦ за вказаними накладними за варіантами:

1 варіант	3 1 по 15 у списку групи	за договорами купівлі-продажу
2 варіант	3 16 по 30 у списку групи	за договорами комісії

2. Навести перелік нормативних актів, якими встановлено порядок складання первинних документів та якими регулюється порядок відображення їх в бухгалтерському обліку.

3. З урахуванням того, що на заявлене клопотання судом не були надані необхідні документи, скласти повідомлення про неможливість надати висновок.

Ситуаційна задача № 17

Умови

За договором № 8 від 22.01.2012 р. значиться переданою на переробку сировина від підприємства «Зоря» підприємству «Мрія». Під час перевірки переробника—підприємства «Мрія» ревізорами КРУ м. Києва (акт від 07.06.2013 р.) встановлено, що на частину сировини власником—підприємством «Зоря» протягом року не було надано замовлення на переробку, в якому визначався б кінцевий необхідний продукт, і не надходило вимоги про повернення цієї сировини. Неперероблена сировина підприємством «Мрія» обліковувалась на позабалансовому рахунку, що підтверджується даними інвентаризаційних описів. Вартість цієї давальницької сировини ревізорами була врахована як безоплатно отримана в збільшення прибутку підприємства «Мрія» за 2012 р.

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшли матеріали господарської справи (в тому числі і вищезазначений акт від 07.06.2013 р.) при ухвалі судді господарського суду м. Києва Коршуненка І. Д.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи відповідає чинному законодавству ведення обліку підприємством «Мрія» давальницької сировини, одержаної за договором № 8 від 22.01.2012 р.?
2. Чи підтверджуються документально висновки акта від 07.06.2013 р. стосовно збільшення прибутку підприємства «Мрія» за 2000 р. на вартість безоплатно отриманої сировини за договором № 8 від 22.01.2012 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга підприємства «Мрія» за 2011 р.;
- касова книга підприємства «Мрія» за 2012 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про додаткове надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів.
2. Навести перелік нормативних актів, якими встановлено порядок ведення бухгалтерському обліку по давальницькій сировині, що надійшла на переробку.
3. З урахуванням того, що на заявлене клопотання судом не були надані необхідні документи, скласти повідомлення про неможливість надати висновок.

Ситуаційна задача № 18

Умови

До НДІ судових експертиз при ухвалі судді Жовтневого районного суду м. Києва Товстуненко М. Д. надійшли матеріали цивільної справи № 3-481 за скаргою Тарасенка І. Т. (директора торгової фірми «Сплав») на неправомірні дії нотаріуса: зацікавлена сторона: АКБ «Товтри».

На розв'язання експертизи поставлене таке запитання:

1. Чи відповідає кредитному договору № 30-08-98 від 30.08.1997 р. сума заборгованості Тарасенка І. Т. у розмірі 5281718,37 грн перед АКБ «Товтри» станом на 03.03.1999 р.?

Для проведення експертизи надані матеріали цивільної справи:

кредитний договір № 30-08-98 від 30.08.2012 р.;

додаткова угода № 31 від 17.11.1997 р. до кредитного договору № 30-08-98 від 30.08.2012 р.;

- розрахунок заборгованості торгової фірми «Сплав» перед АКБ «Товтри» за кредитним договором № 30-08-98 від 30.08.2012 р. станом на 03.03.1999 р.;
- довідка АКБ «Товтри» про виконання умов позичальником кредитного договору № 30-08-98 від 30.08.2012 р.

Завдання

1. Проаналізувати, чи всі необхідні документи надані для проведення дослідження з поставленого запитання.
2. Визначити, який процесуальний документ необхідно скласти за даних умов.

Ситуаційна задача № 19

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла постанова прокурора Чернігівської області Демиденка П. І.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 2000 р. підприємством «Авізо» основних засобів за договором купівлі-продажу № 42 від 01.08.2000 р. за накладними № 20 від 12.08.2000 р. та № 22 від 24.08.2000 р.?
2. Чи відповідно до чинного законодавства складені накладні № 20 від 12.08.2000 р. та № 22 від 24.08.2000 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Авізо» за 2000 р.;
- касова книга корпорації «Авізо» за 2000 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік документів, необхідних для відповіді на поставлені запитання.
2. Визначити, який процесуальний документ необхідно скласти за умови, що клопотання задоволено частково: надані накладні № 20 від 12.08.2000 р. та № 22 від 24.08.2000 р.

Ситуаційна задача № 20

Умови

До експертної установи надійшов лист від слідчого прокуратури Переяслав-Хмельницького району Київської області з проханням провести судово-бухгалтерську експертизу з такого питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки КРУ, викладені в акті ревізії № 652 від 10.03.2000 р., щодо нецільового використання бюджетних коштів товариством з обмеженою відповідальністю «Правда» в 1999 р.?

На дослідження надані такі документи:

- головна книга за 1999 р.;
- касова книга за 1998 р.

Завдання

Проаналізуйте, чи всі необхідні документи надані для відповіді на поставлені запитання. У разі необхідності складіть клопотання за встановленою формою. Складіть необхідний процесуальний документ у разі, якщо клопотання не задоволено.

ТЕМА 5 «Висновок експерта. Структура експертного висновку та зміст його частин. Оформлення висновку та ілюстративного матеріалу»

Ситуаційна задача № 21

Умови

До експертної установи 6 жовтня поточного року надійшли матеріали кримінальної справи № 27/93 та документи підприємства «Калейдоскоп» при постанові слідчого прокуратури Осики Л.М. про призначення судово-економічної експертизи.

На вирішення експертизи поставлені такі питання :

1. Чи підтверджується документально нестача грошових коштів у касі підприємства «Калейдоскоп» станом на 10.11.2012 р.? Якщо так, то в якому розмірі.
2. Визначити період виникнення нестачі на підприємстві «Калейдоскоп».
3. Визначити коло осіб, винних у виникненні цієї нестачі.

Для проведення експертизи надані такі документи підприємства «Калейдоскоп»:

- статутно-реєстраційні документи;

- договори про індивідуальну матеріальну відповідальність;
- заявка-розрахунок на встановлення ліміту каси на 2000 р.;
- прибуткові та видаткові касові ордери, накопичувальні відомості до них за I кв., II кв., III кв. 2012 р.;
- касова книга за 2012 р.;
- банківські документи за IV кв. 2012 р.;
- авансові звіти за 2012 р.;
- відомості з нарахування та виплати заробітної плати працівникам за 2012 рік;
- інші матеріали справи: протоколи допитів, пояснення.

Експертом 10 жовтня поточного року заявлено клопотання про надання додаткових матеріалів підприємства «Калейдоскоп».

Завдання

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів у разі, якщо підприємство «Калейдоскоп» вело підприємницьку діяльність:

за варіантами:

1 варіант	З 1 по 10 у списку групи	Роздрібну торгівлю із застосуванням ЕККА
2 варіант	З 11 по 20 у списку групи	Оптову торгівлю
3 варіант	З 21 по 30 у списку групи	Виробничу діяльність

2. На заявлене клопотання слідчим надані документи по варіантах, наведених нижче. Проаналізувавши надані документи зробити висновок про те, чи можливо за наданими на дослідження документами відповісти на поставлені запитання.

1 варіант	З 1 по 5 у списку групи	Повністю
2 варіант	З 6 по 10 у списку групи	Частково надані документи: — журнали електронних контрольно-касових апаратів за 2012 рік; — чекова книжка; — журнали-ордери та оборотні відомості за балансовими рахунками, — головну книгу за 2012 р.
3 варіант	З 11 по 15 у списку групи	Частково надані документи: — журнали-ордери та оборотні відомості по балансових рахунках, — головну книгу за 2012 р., — банківські документи за I кв., II кв., III кв. 2012 р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2012 р.
4 варіант	З 16 по 20 у списку групи	Частково надані документи: — банківські документи за I кв., II кв.,

		III кв. 2012 р., — інвентаризація станом на 01.01.2012 р., — інвентаризація станом на 10.11.2012р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2012 р.
5 варіант	З 21 по 25 у списку групи	Частково надані документи: — журнали ЕККА за 2012 рік; — чекова книжка; — банківські документи за I кв., II кв., III кв. 2012 р., — інвентаризація станом на 01.01.2012 р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2012 р.
6 варіант	З 26 по 30 у списку групи	Не задоволено

3. Визначити, за допомогою яких методів необхідно провести дослідження. Роз'яснити, яким чином застосовуються ці методи.

4. Навести перелік нормативних актів, яким регулюється проведення касових операцій і відображення їх у бухгалтерському обліку.

Ситуаційна задача № 22

Умови

До господарського суду м. Вінниця 07.10.2013 р. надійшла позовна заява від підприємства «Мрія» стосовно несплати товариством «Книга» грошових зобов'язань за договором купівлі-продажу № 323 від 07.09.2012 р. в сумі 4000 грн. Як зазначено в заяві, товари за вказаним договором підприємством «Мрія» були поставлені товариству «Книга» за накладною № 15 від 10.10.2012 р. на суму 40000 грн. Відповідно до договору покупець має перерахувати кошти за одержаний товар протягом двох місяців станом на 1 грудня 2012 р., 1 березня 2013 р., а також на 1 червня 2013 р. Є акти звірення взаємних розрахунків, у яких підтверджується існування заборгованості в розмірі 4000 грн. Акти підписані однією стороною — підприємством «Мрія».

По цій справі судом була призначена судово-бухгалтерська експертиза в експертній державній установі для вирішення питання:

1. Чи підтверджується документально заборгованість товариства «Книга» перед підприємством «Мрія» за договором купівлі-продажу № 23 від 07.09.2012 р. станом на 01.10.2013 р. у сумі 4000 грн?

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи суд зобов'язав сторони надати всі необхідні документи.

Завдання

1. Скласти перелік документів, необхідних для проведення дослідження з поставленого питання.

2. Скласти за встановленою формою клопотання.

3. Залежно від варіанта клопотання було задоволено, частково задоволено або не задоволено.

1 варіант	З 1 по 10 у списку групи	Задоволено повністю
2 варіант	З 11 по 20 у списку групи	Частково задоволено (не надані облікові реєстри)
3 варіант	З 21 по 30 у списку групи	Частково задоволено (не надані первинні документи)

4. Проаналізувати чи достатньо наданих на дослідження документів для проведення дослідження з поставленого питання. Вирішити, який з процесуальних документів у даному випадку повинен скласти експерт: висновок судово-бухгалтерської експертизи чи повідомлення про неможливість надати висновок.

5. Відповісти на наступні запитання:

на підставі яких документів у бухгалтерському обліку відображаються господарські операції?

- які вимоги пред'являються до цих документів?
- якими нормативними актами регулюються ці положення в 2012 р.?
- яким чином у бухгалтерському обліку товариства «Книга» і підприємства «Мрія» повинна була бути відображена описана операція за договором купівлі-продажу № 23?

Ситуаційна задача № 23

Умови

Згідно з актом ревізії № 123 від 10.02.2013 р. ревізором встановлено списання в СМУ-4 з підзвітних осіб 200 грн без підтвердження видатковими документами в III кварталі 1999 р.

Перед експертом-бухгалтером слідчими були поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджуються висновки ревізора про безпідставне списання з Радіонова Д. Р., Смирнова К. Л. (перелічених у постанові) підзвітних сум на 200 грн у III кв. 2012р.?

2. Чи правильно списані підзвітні суми з Радіонова Д. Р., Смирнова К. Л. за видатками, проведеними на закупівлю товарів по товарних чеках?

Згідно з наданими на дослідження бухгалтерськими рахунками «Розрахунки з підзвітними особами», «Товари», «Каса» з накопичувальними відомостями до них за III квартал 2012 р.

у грн

П. І. Б.	Розмір заборгованості станом на 01.07.12р.	Зменшено заборгованість за III кв. 2012 (рах. підзв. особами)	Оприбутковано ТМЦ, рах. «Товари»	Товарні чеки за III кв. 2012 р., на підставі яких прибутковано ТМЦ		Дані рах. «Каса» про повернення підзв. сум
				Номер та дата	Вартість товарів	
Радіонов Д. Р.	300,00	200,00	150,00	№5/05.09	150,00	0,00
Смирнов К. .	500,00	400,00	300,00	№9/03.10	300,00	50,00

Завдання

1. Провести дослідження та відповісти на поставлені запитання.

Ситуаційна задача № 24

Умови

У ході проведення ревізії на підприємстві «Соняшник» перевіряючими було встановлено, що деяким особам цього підприємства повторно виплачувалась заробітна плата за липень 2012 р.

Згідно з постановою перед експертом-бухгалтером слідчий поставив такі запитання:

1. Чи підтверджуються висновки ревізора про повторну виплату заробітної плати за липень 2012 р. Самойлову Г. К. та Климову С. А. підприємства «Соняшник» в сумі 810,00 грн?

На дослідження надані наступні бухгалтерські документи підприємства «Соняшник» за липень та серпень 2012 р.:

відомості про нарахування заробітної плати за липень та серпень 2012 р.; касова книга за 2012 р.;

касові звіти з прибутковими та видатковими документами за липень та серпень 2012 р.

Згідно з наданими на дослідження бухгалтерськими документами за липень та серпень 2012р.:

П. І. Б.	Розмір заробітної плати, що належить до виплати за липень 2012 р.	Дані платіжних відомостей про виплату авансу за липень 2012 р.	Дані платіжних відомостей про виплату заробітної плати за липень 2012 р.	Дані видаткових ордерів за серпень 2012р. з призначенням платежу видача заробітної плати за липень 2012р.
Самойлов С. А.	430,00	200,00	230,00	230,00
Климов Г. К.	380,00	190,00	190,00	190,00

Завдання

1. Провести дослідження та відповісти на поставлені запитання.

Ситуаційна задача № 25

Умови

По кримінальній справі по обвинуваченню робітників складу кондитерського комбінату у присвоєнні матеріальних цінностей була проведена комплексна ревізія комбінату за період з 01.01.2012р. по 01.10.2013р., за результатами якої бухгалтером-ревізором та інженером-технологом був виявлений лишок цукрового піску на складі комбінату в кількості 800 кг на суму 1600 грн.

По справі була призначена судово-бухгалтерська експертиза.

На розгляд експерта-бухгалтера було поставлене запитання:

1. В якій кількості документально підтверджується лишок цукру, виявлений на складі кондитерського комбінату станом на 01.10.2013 р.?

	Дані матеріальних звітів за період з 01.01.2012 р. по 01.10.2013р		Дані первинних документів за період з 01.01.2012р. по 01.10.2013 р.		Дані бухгалтерського обліку за період з 01.01.2012р. по 01.10.2013р.		Дані інвентаризації станом на 01.10.2013 р.
	Надходження з урахув. залишку на початок	Передано у виробництво	Надходження з урахув. залишку на початок	Передано у виробництво	Надходження з урахув. залишку на початок	Передано у виробництво	
Цукор, т	256,0	250,0	256,8	250,0	256,0	250,0	6,8

Завдання

1. Провести дослідження та відповісти на поставлені запитання.

Ситуаційна задача № 26

Умови

На дослідження судовому експерту-бухгалтеру поставлене таке запитання:

1. Чи підтверджується документально нестача товарно-матеріальних цінностей на підприємстві «Тодес» станом на 01.11.202013р.?

На дослідження експерту надані всі необхідні документи.

У ході дослідження експертом встановлено, що інвентаризація ТМЦ проводилась на даному підприємстві станом на 01.01.202013 р., а також на 01.11.2013р.

На підставі наданих на дослідження первинних документів експертом розрахований обліковий залишок ТМЦ станом на 01.11.202013 р. Після зіставлення облікового залишку з даними фактичного залишку експертом виявлені лишки ТМЦ станом на 01.11.2013р.

Завдання

Сформулюйте висновок, який впливає з проведеного дослідження.

Ситуаційна задача № 27

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи 03.03.2013р. до державної експертної установи надійшла постанова прокурора Тернопільської області Глізь П. І.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально придбання в грудні 2012р. підприємством «Кентавр» комп'ютера за договором купівлі-продажу № 42 від 01.08.2012р. за накладною № 20 від 12.08.2012р. на загальну суму 2200 грн?

2. Чи відповідно до чинного законодавства складена накладна № 20 від 12.08.2012р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Кентавр» за 2012р;
- касова книга корпорації «Кентавр» за 2012р.

Експертом 05.03.2013р. було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік документів, необхідних для відповіді на поставлені запитання, та оформити клопотання.

2. Скласти висновок за умови, що клопотання задоволено повністю. За наданими документами ці основні засоби відображені в бухгалтерському обліку підприємства «Кентавр» відповідно до вимог чинного законодавства, а первинні документи складені відповідно до вимог Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого Міністерством фінансів України від 04.05.1995 р. № 88. У викладенні дослідження зробити посилання на діючий план рахунків та інструкції до нього, а також стандарти.

Ситуаційна задача № 28

Умови

До НДІ судових експертиз при ухвалі судді Броварського районного суду Київської області Проценка Т.Д. надійшли матеріали цивільної справи № 3-782.

На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Визначити загальний розмір заборгованості торгової фірми «Сплав» перед банком «Карпати» за несвоєчасно сплаченими основною сумою кредиту та процентами станом на 03.03.2013 р. відповідно до умов кредитного договору № 30-08-98 від 30.05.2012 р.

2. Яку суму боргу (за основною сумою кредиту та процентами) відповідно до вимог Договору від № 30-08-98 від 30.05.2012 р необхідно було сплатити торговою фірмою «Сплав» банку «Карпати» станом на 03.03.2012р.?

Для проведення експертизи надані матеріали цивільної справи:

- кредитний договір № 30-08-98 від 30.05.2012 р.;
- додаткова угода № 31 від 17.11.2012 р. до кредитного договору № 30-08-98 від 30.05.2012р.;
- розрахунок заборгованості торгової фірми «Сплав» перед АКБ «Карпати» за кредитним договором № 30-08-98 від 30.05.2012р. станом на 03.03.2013р.;
- довідка АКБ «Карпати» про виконання умов позичальником кредитного договору № 30-08-98 від 30.05.2012р.

Завдання

1. Скласти висновок з урахуванням складених експертом додатків № 1, № 2, № 3.

Додаток № 1 до задачі 28 теми 7

Розрахунок заборгованості торгової фірми «Сплав» перед АКБ «Карпати» відповідно до умов кредитного договору № 30-08-98 від 30.05.2012р. станом на 03.03.2013р.

1. Прострочена заборгованість за кредитом: 345000,00 грн.
 2. Несплачені проценти за користування кредитом: 33743,84 грн.
 3. Пеня за несвоєчасне погашення кредиту у відповідності з умовами пункту 4.2 кредитного договору № 30-08-97 становить 341550,00 грн, в тому числі:
 $345000,00 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 06.01.2013р. по 15.01.2013р.)} \times 0,5 \% \text{ за добу} = 17250,00 \text{ грн};$
 $345000,00 \text{ грн} \times 47 \text{ днів (з 16.01.2013р. по 03.03.2013р.)} \times 2,0 \% \text{ за добу} = 324300,00 \text{ грн}.$
 4. Пеня за несвоєчасне погашення процентів по кредиту у відповідності з умовами пункту 4.2 кредитного договору № 30-08-97 становить 57536,54 грн, — за жовтень 2012 р. несплачені проценти в сумі 9924,66 грн, пеня — 24116,92 грн, у тому числі:
 $9924,66 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 26.10.12 р. по 04.11.12 р.)} \times 0,5 \% \text{ за добу} = 496,23 \text{ грн};$
 $9924,66 \text{ грн} \times 119 \text{ днів (з 05.11.12 р. по 03.03.13р.)} \times 2,0 \% \text{ за добу} = 23620,69 \text{ грн};$
 — за листопад 2012р. несплачені проценти в сумі 12240,41 грн, пеня — 20931,10 грн, у тому числі:
 $12240,41 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 01.12.2012р. по 10.12.2012 р.)} \times 0,5 \% \text{ за добу} = 612,02 \text{ грн};$
 $12240,41 \text{ грн} \times 83 \text{ дні (з 11.12.12 р. по 03.03.13р.)} \times 2,0 \% \text{ за добу} = 20319,08 \text{ грн};$
 — за грудень 2012р. несплачені проценти в сумі 10255,48 грн, пеня — 11178,47 грн, у тому числі:
 $10255,48 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 01.01.13р. по 10.01.13р.)} \times 0,5 \% = 512,77 \text{ грн},$
 $10255,48 \text{ грн} \times 52 \text{ дні (з 11.01.13р. по 03.03.13 р.)} \times 2,0 \% = 10665,70 \text{ грн};$
 — за січень 2013р. несплачені проценти в сумі 1323,29 грн, пеня — 1310,05 грн, у тому числі:
 $1323,29 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 06.01.13р. по 15.01.13 р.)} \times 0,5 \% = 66,16 \text{ грн},$
 $1323,29 \text{ грн} \times 47 \text{ днів (з 16.01.13р. по 03.03.13 р.)} \times 2,0 \% = 1243,89 \text{ грн}.$
Разом: відповідно до умов кредитного договору № 30-08-97 від 30.05.2012 р. загальна сума заборгованості ТФ «Сплав» перед АКБ «Карпати» станом на 03.03.2013р. становить 777830,38 грн.

Додаток № 2 до задачі 28 теми 7

Розрахунок пені за несвоєчасно погашеним кредитом торгової фірми «Сплав» акціонерному комерційному банку «Карпати» за кредитним договором № 30-08-97 від 30.05.1997 р. станом на 03.03.1998 р.

Період	Сума непогашеного кредиту, грн	Кількість прострочених днів	Облікова ставка НБУ, %	Розмір пені за кожний день прострочки з розрахунку подвійної облікової ставки НБУ, %	Сума пені, грн
З 06.01.2013р. по 05.02.2013р.	345000,00	31	25	0,14	14854,17
З 06.02.2013 р. по 03.03.2013 р.	345000,00	26	44	0,24	21926,67
РАЗОМ					36780,84

Додаток № 3 до задачі 28 теми 7

Розрахунок пені за несвоєчасно погашеними процентами по кредиту торгової фірми «Сплав» акціонерному комерційному банку «Карпати» за кредитним договором № 30-08-97 від 30.05.1997 р. станом на 03.03.1998 р.

Період	Сума непогашеного кредиту, грн	Кількість прострочених днів	Облікова ставка НБУ, %	Розмір пені за кожний день прострочки з розрахунку подвійної облікової ставки НБУ, %	Сума пені, грн
З 26.10.12 р. по 31.10.12 р.	9924,66	6	16	0,09	52,93
З 01.11.12 р. по 23.11.12 р.	9924,66	23	17	0,09	215,59
З 24.11.12 р. по	9924,66	7	35	0,19	135,09

30.11.12 р.					
З 01.12.12 р. по 31.12.12 р.	22165,07 (9924,66 + +12240,41)	31	35	0.19	1336,06
З 01.01.13р. по 04.01.13 р.	32420,55 (22165,07 + +10255,48)	4	35	0.19	252,16
05.01.13 р.	32420,55	1	25	0.14	45,03
З 06.01.13 р. по 05.02.13 р.	33743,84 (32420,55 + +1323,29)	31	25	0.14	1452,85
З 06.02.13 р. по 03.03.13р.	33743,84	26	44	0.24	2144,61
РАЗОМ					5634,32

Ситуаційна задача № 29

Умови

До Київського НДІ судових експертиз 24 травня 2013р. надійшов лист заступника начальника слідчого відділу Управління податкової міліції ДПА у м. Львові з проханням провести дослідження експертом-бухгалтером стосовно обґрунтованості віднесення ТОВ «Компанія «Факс»» сум податку на додану вартість до податкового кредиту з такого питання:

Чи обґрунтовані висновки акта перевірки № 113 від 16.05.2013 р. щодо зменшення суми податкового кредиту з податку на додану вартість на суму 6026,07 грн за II квартал 2012р.?

Для надання висновку представлені такі документи ТОВ «Компанія «Факс»»:

договірна документація;
податкові накладні за II квартал 2012 р.;
книги придбання товарів за 2012 р.;
акти звіряння взаєморозрахунків;
акт перевірки №113 від 16.05.2013р.

Завдання

1. Скласти висновок судово-бухгалтерської експертизи за умови, що на дослідження надані всі документи, а сума податкового кредиту з податку на додану вартість не підтверджена податковими накладними.

Ситуаційна задача № 30

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла постанова прокурора Полтавської області Дмитренка П. І. На вирішення експертизи поставлено таке запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 2012 р. підприємством «Авізо» основних засобів за договором купівлі-продажу № 42

від 01.08.2012 р. за накладними № 20 від 12.08.2012 р. та № 22 від 24.08.2012 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

головна книга корпорації «Авізо» за 2012р.;

касова книга корпорації «Авізо» за 2012р.;

договір купівлі-продажу № 42 від 01.08.2012 р.;

накладні № 20 від 12.08.2000 р. та № 22 від 24.08.2012 р.;

бухгалтерські балансові рахунки «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», «Основні засоби» за серпень 2012 р.

Завдання

1. Скласти висновок судово-бухгалтерської експертизи за умови, що на дослідження надані всі документи, в яких знайшла своє відображення вищезазначена господарська операція

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ ЗА КУРСОМ "СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА"

1. Поняття судової експертизи. Види судових експертиз.
2. Загальна характеристика Закону України «Про судову експертизу».
3. Нормативна база, яка регулює призначення і проведення судової експертизи.
4. Організація судово-експертної діяльності в Україні.
5. Статус судового експерта. Права, обов'язки та відповідальність судового експерта.
6. Класифікація судових експертиз.
7. Зміст і структура процесуальних документів, які готує судовий експерт протягом здійснення експертної діяльності.
8. Структура експертного висновку та зміст його частин.
9. Особливості проведення судової експертизи в суді.
10. Оцінка висновку судового експерта органом або особою, що призначили експертизу.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 1

1. Назвіть основні нормативно-правові документи, що регулюють права та обов'язки правоохоронних органів під час здійснення їхніх функцій у сфері боротьби з господарськими злочинами.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 2

1. Розкрийте поняття «судова експертиза».
2. Який зв'язок існує між судовими експертизами та право-охоронною діяльністю?
3. Назвіть види судових експертиз.
4. За якими ознаками класифікуються судові експертизи?
5. Дайте визначення експертизи: первинної, повторної, додаткової.
6. Визначте сутність експертиз: однопредметних, комісійних, комплексних.
7. До яких видів експертиз належить судово-економічна експертиза?
8. Розкрийте поняття «судово-економічна експертиза».

9. У чому полягає процесуально-правовий та економічний зміст судово-економічної експертизи?

10. Завдання судово-економічної експертизи та їхній зміст.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 3

1. Дайте визначення поняття «предмет судово-економічної експертизи».
2. Назвіть об'єкти судово-економічної експертизи.
3. Дайте характеристику кожному об'єкту судово-економічної експертизи.
4. У чому полягає метод судово-економічної експертизи?
5. Охарактеризуйте загальнонаукові та частково наукові методи дослідження.
6. Які є методичні прийоми судово-економічної експертизи?
7. Розкрийте систему методичних прийомів при застосуванні методу зіставлення в судово-економічній експертизи.
8. Розкрийте систему документальних методичних прийомів судово-економічної експертизи.
- Розкрийте систему методичних прийомів при застосуванні методу моделювання.
- Розкрийте систему методичних прийомів при застосуванні методу зіставлення.
9. Охарактеризуйте органолептичні методичні прийоми судово-економічної експертизи.
10. Розкрийте сутність методичного прийому судово-економічної експертизи— узагальнення, оцінювання та реалізації результатів експертного дослідження.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 4

1. Назвіть державні спеціалізовані установи та відомчі служби, які здійснюють судово-експертну діяльність в Україні.
2. Що входить в функції та повноваження експертно-кваліфікаційних комісій?
3. Охарактеризуйте організаційно-фінансове забезпечення судово-експертної діяльності в Україні.
4. Як проводиться оплата судових експертиз?
5. Розкрийте поняття процесу судово-економічної експертизи та перерахуйте його стадії.
6. Назвіть зміст підготовчої та організаційно-методичної стадій процесу судово-економічної експертизи.
7. Назвіть зміст дослідної стадії та стадії процесу узагальнення, оцінки і реалізації результатів судово-економічної експертизи.
8. Назвіть основні кваліфікаційні вимоги до судових експертів.
9. Який порядок проведення атестації та присвоєння кваліфікаційних класів судових експертів?
10. Розкрийте зміст реєстру атестованих судових експертів?

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 5

1. Охарактеризуйте порядок призначення судово-економічної експертизи.
2. Розкрийте зміст і структуру заяви, постанови (ухвали) про призначення судово-економічної експертизи.
3. Розкрийте зміст вхідної, описової та резолютивної частин постанови (ухвали)

про призначення експертизи.

4. Які питання розв'язуються в процесі проведення судово-економічної експертизи на стадії попереднього розслідування?

5. Які строки проведення експертизи?

6. Розкрийте зміст завдання на проведення експертизи.

7. Чим відрізняється методика проведення бухгалтерської експертизи в експертних установах і в суді?

8. Які права та обов'язки має експерт-економіст?

9. Які питання не входять у коло обов'язків експерта-економіста?

10. Визначте відповідальність експерта-економіста.

1. Який документ виносить суддя для призначення судово-економічній експертизи:

- а) рішення;
- б) постанову чи ухвалу;
- в) розпорядження.

2. Експерт-економіст для проведення експертизи повинен мати:

- а) паспорт;
- б) посвідчення особи та диплом;
- в) посвідчення водія;
- г) свідоцтво про присвоєння кваліфікації.

3. Правами експерта економіста є:

- а) самостійне збирання доказів;
- б) дослідження наданих документів;
- в) відібрання пояснень у посадових осіб згідно матеріалів справи.

4. Судово-економічна експертиза це:

- а) джерело доказів по справі;
- б) доказ по справі;
- в) письмовий доказ по справі.

5. За дачу завідомо неправдивого висновку, експерт-економіст несе відповідальність:

- а) матеріальну;
- б) кримінальну;
- в) адміністративну.

6. При призначенні повторної експертизи, експертними установами складаються:

- а) акти;
- б) письмові повідомлення;
- в) висновки експерта.

7. У висновку експерта-економіста, який складається по призначення суду не відзначається:

- а) дані про експерта;
- б) попередження про кримінальну відповідальність;
- в) про не розголошення матеріалів справи, що розглядається в суді.

8. До видів судових експертиз відносяться:

- а) дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності;
- б) дослідження предметів на поставлене запитання перед експертом;

в) складання документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності.

г) свій варіант _____

9. Кваліфікаційні класи що присвоюються судовим експертам: .

а) перший, другий, третій, четвертий, п'ятий, вищий;

б) економічний, балістичний, криміналістичний.....;

в) дослідницький;

г) свій варіант _____

10. Продовжіть наведене речення:

Судово-експертну діяльність в Україні здійснюють

11. В яких з нижченаведених нормативних актах розглядаються загальні питання судової експертизи?

а) Закон України «Про судову експертизу»;

б) Закон України «Про банки і банківську діяльність»;

в) Інструкція «Про призначення та проведення судової експертизи»;

г) Закон України «Про аудиторську діяльність»;

д) Закон України «Про державну контрольно-ревізійну служ-бу в Україні».

12. Яка з видів експертиз призначається, якщо неповні або неясні висновки первинної експертизи?

а) комісійна;

б) повторна;

в) додаткова.

13. Який документ складає суд для проведення експертизи?

а) постанову;

б) ухвалу;

в) рішення;

г) висновок.

14. Продовжіть:

Судово-бухгалтерська експертиза — це процесуальна дія, що полягає у ...

15. Які з перелічених нижче послуг відносяться до державних платних послуг, що пропонуються НДІ судових експертиз?

а) виконання наукових розробок з питань організації і вироб-ництва судових експертиз;

б) проведення експертиз з кримінальних справ;

в) консультаційні та експертні послуги у разі виклику в органи дізнання та суд.

16. Хто встановлює строки проведення експертизи?

а) керівник підприємства, що перевіряється;

б) керівник експертної установи чи його заступник;

в) слідчий;

г) суддя.

17. Коли експерт-економіст не має можливості надати висновок:

1.

2.

18. Будь ласка, перелічіть, з яких частин складається висновок?

1.

2.

3.

19. У якій частині висновку експертизи експерт-економіст складає висновки?

а) дослідницькій;

б) вступній;

в) оглядовій;

г) висновку.

20. Різниця між судово-економісною експертизою і ревізією визначається за:

а) суб'єктом;

б) об'єктом;

в) завданням;

г) методами.

21. За рахунок яких коштів відшкодовуються збитки, заподіяні неправомірними діями посадових осіб органів державної подат-кової служби?

а) коштів, що стягуються з винних осіб;

б) за рахунок резервних коштів підприємства;

в) за рахунок коштів державного бюджету.

22. Чи можуть об'єкти дослідження під час проведення експертизи пошкоджуватися чи витратитися?

а) так;

б) ні;

в) лише в тій мірі, в якій це необхідно для дослідження.

23. Яке з наведених визначень найбільш точно розкриває суть терміна «експертиза» відповідно до Закону України «Про судову експертизу»?

а) це дослідження будь-якого питання обізнаною особою;

б) це дослідження експертом на основі спеціальних знань об'єктів, процесів та явищ, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання;

в) це процес дослідження об'єктів та явищ особою — експер-том під час проведення судового розслідування.

24. Як поділяються експертизи за організаційними ознаками?

а) первинні;

б) комісійні;

в) додаткові;

г) комплексні;

д) основні;

е) повторні.

25. Судово-економічна експертиза дає можливість відповісти на такі питання: а) чи підтверджуються документально вказані суми нестачі товарно-матеріальних цінностей?

б) який розмір матеріальних збитків?

в) хто дійсно скоїв правопорушення?

г) який вирок мав винести судовий орган щодо обвинувачень?

8. На які дві категорії поділяються усі документи, з якими працює експерт?

а) правові та неправові;

б) правильні та неправильні;

в) регулюючі та нерегулюючі;

г) доброякісні та недоброякісні.

26. Які методичні прийоми безпосередньо пов'язані з дослідженням об'єкта судово-економічної експертизи (частково наукові методи)?

- а) документальні;
- б) системний аналіз;
- в) розрахунково-аналітичні;
- г) індукція та дедукція;
- д) органолептичні;
- е) узагальнення, оцінювання і реалізація результатів експертизи.

27. Які з наведених нижче прийомів можна віднести до організаційних які використовує судовий експерт:

- а) суцільні спостереження;
- б) вибіркові спостереження;
- в) зустрічні перевірки;
- г) експеримент;
- д) прийоми часткової методики;
- е) службове розслідування;
- є) технологічні експертизи.

28. Предметом судової бухгалтерії є:

- а) господарська діяльність підприємств;
- б) планово-економічні документи;
- в) використання спеціальних економічних знань

29. До об'єктів судової бухгалтерії відноситься:

- а) фінансово-господарські операції;
- б) документи фінансової звітності;
- в) первинні та зведені документи, документи звітності бухгалтерського обліку.

30. До спеціальних методів судової бухгалтерії відноситься:

- а) аналіз та синтез;
- б) метод документального аналізу;
- в) індукція та дедукція.

32. Необхідний обсяг знань судово-економічної експертизи для слідчого, судді, адвоката, прокурора:

- а) ведення господарської діяльності;
- б) порядок складання фінансової та податкової звітності;
- в) можливості використання економічних знань.

34. Який з елементів методу бухгалтерського обліку використовується для фіксації господарських фактів?

- а) інвентаризація;
- б) бухгалтерський рахунок;
- в) калькуляція.

35. Назвіть які види оборотів по бухгалтерським рахункам існують

- а) активні;
- б) кредитові;
- в) активно-пасивні.

36.Що відноситься до методів фактичної перевірки господарських операцій:

- а) калькуляція;
- б) інвентаризація;

в) оцінка.

37. Які відомі Вам види оборотних відомостей у бухгалтерському обліку:

- а) по синтетичному бухгалтерському рахунку;
- б) накопичувальні відомості;

38. Який документ складає податковий інспектор-ревізор:

- а) висновок;
- б) довідку;
- в) акт перевірки.

39. Який орган проводить податковий контроль:

- а) контрольно-ревізійна служба;
- б) податкова служба;
- в) Розрахункова палата.

40. Яка експертиза згідно КПК є необов'язковою:

- а) психологічна;
- б) криміналістична;
- в) судово-бухгалтерська.

41. Правами експерта-економістає:

- а) самостійне збирання доказів;
- б) дослідження наданих документів слідчим;
- в) відібрання пояснень у посадових осіб згідно матеріалів справи.

47. Судово-економічна експертиза це:

- а) джерело доказів по справі;
- б) доказ по справі;
- в) письмовий доказ по справі.

48. За дачу завідомо неправдивого висновку, експерт-економіст несе відповідальність:

- а) матеріальну;
- б) кримінальну;
- в) адміністративну.

49. При призначенні повторної експертизи, експертними установами складаються:

- а) акти;
- б) письмові повідомлення;
- в) висновки експерта.

50. У висновку експерта-економіста, який складається по призначення суду не відзначається:

- а) дані про експерта;
- б) попередження про кримінальну відповідальність;
- в) про не розголошення матеріалів справи, що розглядається в суд.

51. Предметом судової бухгалтерії є:

- а) негативні зміни в господарській діяльності підприємств і орга-нізацій, викликані будь-якими деструктивними факторами;
- б) позитивні зміни в господарській діяльності підприємств і орга-нізацій, викликані будь-якими деструктивними факторами;
- в) будь-які зміни в господарській діяльності підприємств і органі-зацій, викликані будь-якими деструктивними факторами.

52. Господарський облік – це:

- а) якісна характеристика господарської діяльності з метою конт-ролю та управління нею;
- б) кількісне відображення і якісна характеристика господарської діяльності з метою контролю та управління нею;
- в) відображення і якісна характеристика господарської діяльності з метою контролю та управління нею.

53. Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється:

- а) лише в тому випадку, якщо проводяться певні господарські операції;
- б) безперервно від дня реєстрації підприємства до часу його ліквідації;
- в) після проведення санації аудитором.

54. Органи бухгалтерського обліку:

- а) можуть належати до складу інших управлінь і відділів на підприємстві;
- б) не можуть належати до складу інших управлінь і відділів на підприємстві лише в окремих випадках;
- в) не можуть належати до складу інших управлінь і відділів на підприємстві.

55. На головного бухгалтера:

- а) можуть бути покладені обов'язки з матеріальною відповідальністю за грошові та матеріальні цінності;
- б) не можуть бути покладені обов'язки з матеріальною відповідальністю за грошові та матеріальні цінності;
- в) можуть бути покладені обов'язки з матеріальною відповідальністю за грошові та матеріальні цінності лише при наявності згоди головного бухгалтера.

56. У статистичному обліку використовуються:

- а) натуральні, трудові і грошові вимірники;
- б) натуральні та трудові вимірники;
- в) трудові і грошові вимірники.

57. Принцип обачності – це:

- а) фінансова звітність має містити всю інформацію про фактичні й потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що ухвалюються на її основі;
- б) оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;
- в) застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які мають запобігти заниженню оцінки зобов'язань і втрат та завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

58. У разі звільнення головного бухгалтера:

- а) завжди здійснюється передавання справ новопризначеному головному бухгалтеру, а за відсутності його – працівникові, призначеному керівником підприємства;
- б) передавання справ новопризначеному головному бухгалтеру, а за відсутності його – працівникові, призначеному керівником підприємства, здійснюється лише в тому випадку, якщо існують питання щодо чесності головного бухгалтера, що звільнився.

59. У статистичному обліку використовуються:

- а) натуральні, трудові і грошові вимірники;
- б) натуральні та трудові вимірники;
- в) трудові і грошові вимірники.

60. Первинні документи:

- а) мають бути складені під час здійснення господарської операції;
- б) мають бути складені одразу після закінчення господарської операції;
- в) мають бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо одразу після закінчення господарської операції.

61. Під час вилучення документів:

- а) посадові особи підприємства можуть зробити копії з дозволу і в присутності представників органів, які здійснюють вилучення;
- б) посадові особи підприємства не мають права робити копії, навіть за наявності дозволу і в присутності представників органів, які здійснюють вилучення.

62. Проведення інвентаризації на підприємстві:

- а) обов'язкове два рази на рік;
- б) обов'язкове перед складанням річної бухгалтерської звітності та у разі зміни матеріально відповідальної особи;
- в) необов'язкове, рішення про її проведення приймає керівництво залежно від обставин.

63. Перевірка документів за формою:

- а) полягає в зіставленні фактичних даних з установленими нормативами, кошторисами, тарифами, розцінками, які містяться в даному документі;
- б) визначається повнота і правильність заповнення реквізитів, які характеризують кількісну та якісну сторону господарської операції;
- в) установлюється правильність підсумкових показників;

64. Метод зустрічної перевірки – це:

- а) зіставлення облікових даних, що містяться у різних взаємопов'язаних документах, в яких прямо або опосередковано відображається господарська операція;
- б) зіставлення різних примірників документа з метою встановлення їх тотожності;
- в) зіставлення звітних даних про виконані обсяги робіт з фактичним обсягом виконаних робіт.

65. Рахункова перевірка проводиться для встановлення:

- а) правильності записів на рахунках бухгалтерського обліку;
- б) арифметичних помилок;
- в) помилок на особових рахунках працівників;
- г) помилок у касових і банківських документах.

66. До документальних прийомів належать:

- а) хронологічна перевірка;
- б) огляд;

- в) групування недоліків;
- г) взаємний контроль.

67. Перевірка якісного документування проводиться шляхом:

- а) арифметичної перевірки;
- б) зустрічної перевірки;
- в) контрольного порівняння;
- г) формальної перевірки.

68. Перевірити здійснені господарські операції з точки зору їх відповідності інструкціям, стандартам тощо можна шляхом:

- а) взаємного контролю;
- б) контрольного придбання;
- в) обстеження;
- г) нормативно-правової перевірки.

69. Судово-економічна експертиза – це:

- а) один із видів судових експертиз, що застосовуються при розслідуванні кримінальних і цивільних злочинів;
- б) експертиза, для розв'язання якої потрібні певні знання з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності;
- в) дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи;
- г) все вищеназване.

70. Експерт— це:

- а) особа, яка володіє спеціальними знаннями з бухгалтерії, і при не-обхідності може дати оцінку певним господарським документам;
- б) високоосвічений спеціаліст у галузі бухгалтерського обліку, який досліджує правильність відображення господарської діяльності підприємства у бухгалтерських документах;
- в) особа, яка має необхідні знання з певної галузі, в якій проводяться судові експертизи;
- г) правильної відповіді немає.

71. Суддя для призначення судово-бухгалтерської експертизи виносить:

- а) рішення;
- б) постанову чи ухвалу;
- в) розпорядження;
- г) протокол.

72. Експерт-бухгалтер для проведення експертизи повинен мати:

- а) паспорт громадянина України;
- б) посвідчення особи та відповідний диплом про освіту;
- в) свідоцтво про присвоєння кваліфікації;
- г) будь-який з названих документів.

73. За надання явно неправильного висновку експерт-бухгалтер несе:

- а) матеріальну відповідальність;
- б) кримінальну відповідальність;
- в) адміністративну відповідальність;
- г) не несе відповідальності.

74. При призначенні повторної експертизи експертними установами складаються:

- а) акти;
- б) письмові повідомлення;
- в) висновки експерта;
- г) будь-який з вказаних документів.

75. Перелік державних платних послуг, що надаються науково-дослідним інститутами судових експертиз, затверджений:

- а) Постановою КМУ;
- б) рішенням Міністерства юстиції України;
- в) рішенням науково-дослідного інституту судової експертизи;
- г) Верховною Радою України.

76. Предметом судово-бухгалтерської експертизи є:

- а) конкретні матеріали та речові докази, надані на розгляд експертам;
- б) підприємство, на якому проводиться експертиза;
- в) питання, які поставлені слідчим органів дізнання, досудового слідства чи судом перед експертами;
- г) певний аспект фінансово-господарської діяльності підприємства.

77. Експерт-бухгалтер має право:

- а) вступати в контакти, не передбачені порядком проведення експертизи, з будь-якими особами, якщо ці особи прямо чи побічно стосуються експертизи;
- б) збирати нові, відсутні в справі матеріали, які, на думку експерта, необхідні для висновку;
- в) брати участь у слідчих діях;
- г) залучати до проведення дорученої йому експертизи інших осіб.

78. Постанова про призначення експертизи повинна виноситися судом:

- а) у залі засідання;
- б) у дорадчій кімнаті та оформлятися окремим документом;
- в) в усній формі;
- г) у протоколі судового засідання.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є : а) лекції, б) практичні заняття.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Поточний контроль – використання практичних завдань.
2. Модульний контроль – виконання тестових завдань.
3. Підсумковий контроль – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
T1	T2	T3	T4	100
25	25	35	15	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Приклад за виконання курсового проекту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до	до	до	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ЗА ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Рекомендована література

Базова

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

- Конституція України: Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28. 06. 1996 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
- Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. //Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18-22. – Ст.144.
- Закон України Про судову експертизу від 25.02.1994 № 4038-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232;
- Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26.
- Кримінально-процесуальний кодекс України: від 28.12.1960 № 1001-05: затверджений Законом від 28.12.60 // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1961. – № 2.
- Кримінальний процесуальний кодекс України 5 липня 2012 року N 5076-VI, ОВУ, 2012 р., N 62, ст. 2509 // Відомості Верховної Ради Української 2012, N 37 (25.05.2012), ст. 1370
- Кодекс України Про адміністративні правопорушення: від 07.12.1984 № 8073-X //Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122; із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР № 102-11 від 12.04.1985 // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1985. – № 17. – Ст. 415; № 4001-VI від 03.11.2011.
- Цивільний процесуальний кодекс України: від 18.03.2004 № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492; із змінами, внесеними // Відомості Верховної Ради України. –№ 3932-VI від 20.10.2011.
- Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56
- Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 35-36, № 37. – Ст. 446.
- Митний Кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 38-39. – Ст. 288.
- Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 07.04.2011 № 3206-VI // Офіційний вісник України від 20.06.2011. – 2011. – № 44, с. 9. – ст. 1764, код акту 57014/2011.
- Положення про Міністерство юстиції України затверджено Указом Президента України від 06.04.2011 № 395/2011.
- Закон України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 № 606-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 24. - Ст. 207.
- Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затверджена наказом Міністра юстиції України від 08.10.1998 № 53/5 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства юстиції № 1950/5 від ; № 59/5 від 26.12.2012.

16. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах» від 30.05.1997 № 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою Пленуму Верховного Суду України № 15 від 25.05.1998.
17. Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України «Про деякі питання практики призначення судової експертизи» від 11.11.1998 № 02-5/424.
18. Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів: затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 09.08.2005 № 86/5. № 925/5 від 22.06.2012р.
19. Інструкція «Про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах. Затверджено наказом Міністерства юстиції України 12.12.2011 №3505/5// Офіційний вісник України. – 2011. – № 98, стор. 134.
20. Інструкція «Про порядок і розміри відшкодування витрат та виплати особам, що викликаються до органів дзнання, попереднього слідства, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплата державним науково-дослідним установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів» від 01.07.96 № 710.
15. Про деякі питання практики призначення судової експертизи: роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України від 11.11.1998 № 02-5/424 із змінами, внесеними згідно з роз'ясненням Вищого Арбітражного Суду № 02-5/467 від 18.04.2001; роз'ясненнями Вищого господарського суду № 04-5/609 від 31.05.2002; рекомендаціями Вищого господарського суду № 04-5/3248 від 10.12.2004; № 04-5/5 від 16.01.2008.

Допоміжна

1. Водоп'ян Н.Ф., Саніна Т.О., Рогоза В.П., Капустнік К.В., Лук'яненко В.В., Маланчак В.С., Світлоока В.Ф., Іващенко Р.О. Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз. - Посібник «Судово-економічна експертиза»
2. **Експертизи у судовій практиці /** КНДІСЕ. Акад. адвокатури України; за заг. ред. В.Г. Гончаренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 388 с.
3. **Експертизи у судовій практиці: наук.-практ. посібник /** КНДІСЕ. Акад. адвокатури України; за заг. ред. В.Г. Гончаренка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 400 с.